

Sorsok az új Kolozsvári Református Egyházmegye településein

■ Október elsejétől egyesült a korábban két egyházmegyére tagolt körzet – az új kolozsvári egyházmegye 39 egyházközséget fog össze. 50 lelkipásztor és több mint 30 ezer református él és alkot – talán anélkül, hogy sokan tudatában lennének – egyetlen nagy földrajzi és egyházi, lelki közösséget. Most induló sorozatunkkal bemutatni igyekszünk e vidék gyülekezeteit a maguk sorsával, gondjaival és büszkeségeivel. Figyelmünk kiterjed azokra a településekre is, ahol ma már csupán néhány református él, vagy csak a templom hirdeti némasággal, hogy valamikor kálvinisták is laktak a tájon. A Kolozsvár városi gyülekezetek mellett három tájegység alkotja a kolozsvári egyházmegyét: Kolozsvártól keletre Kolozs, Kolozskara, Kolozspata és a Mezőség egy része (Botháza, Magyarlégen, Magyarkályán, Magyarpalatka, Magyarszovát, Mezőkeszű, Mezőszava, Mócs, Pusztakamarás, Románygyéres, Vajdakamarás, Visa), Kolozsvártól északra Kajántó és a Szamos-hátság (Bodonkút, Kide, Kolozsborsa, Magyarfodorháza, Ördögkeresztúr, Választút), a harmadik tájegység pedig Kisbács és Szucság az átmeneti vidék egy részével (Györgyfalva, Magyarfenes, Magyarléta, Tordaszentlászló).

Szamos-hátság

Kolozsvár legközelebbi északi szomszédja Kajántó, ahol 354 református él. Kajántóhoz tartozik Fejérd, és Hosszúmacskás, ahol gyakorlatilag már megszűnt a református gyülekezet. A Szamos-hátságban találjuk még Bodonkút települést (82 reformátussal) a hozzá tartozó Magyarmacskással (43), Ördögkeresztúrt (81) a hozzá tartozó Páncélcseh faluval, ahol már csak néhány református él, Magyarfodorházát (98) missziós gyülekezeteivel, Kisesküllővel és Magyarderzsével, Kidét (162) Csomafájával (38), Kolozsborsát, ahol a hozzá tartozó Bádokkal és Kolozsgyalával együtt 93 reformátust találunk, továbbá Választút (178) is ebben a régióban található.

Karácsony előtti gondolatok Bodonkúton, Magyarmacskáson

A 82, illetve 43 lelket számláló két református közösségben csak emléke él a „rég és igazi” karácsonyoknak. Karácsony szombatján nem csendül gyermekhang a templomban, nincsenek gyermekek már. Ünnepe első- és másodnapján jönnek haza a kolozsvári unokák, őket megajándékozunk a templomban a rögtönzött kis ünnepély után, sokszor ez a mozzanat egyben a kisnyugdíjas nagyszülők-dédzsülők részéről történő ajándékozást is jelenti. A karácsonyhoz fűződő népszokások is kihaltak. Valamikor csoportosan, úton összefogódzkodva járták ilyentájt a falut, Istvánokat, Jánosokat köszönteni.

Az adventi időben korán elcsendesül a nyáron sem túl zajos falu, a foghíjas utcák szintén minden második háza pusztá Bodonkúton. A 70 éves átlagéletkorú református közösség fáradt és álmos képet nyújt. A konfirmációknak is vége Bodonkúton már két éve, utánpótlás nincs (az utolsó két konfirmandus közül is az egyik kolozsvári lakhelyű volt). A nyáron Magyarmacskáson is bekövetkezik az utolsó konfirmáció (a 3 kislány közül 2 román osztályba jár). Természetesen a bilingvis kátét hasz-

náljuk/használtuk mindkét helyen, a kátélőkészítő egyúttal magyarul olvasni tanulást, szövegértést is jelent.

A két kis gyülekezet harangja keresztelőre vagy házasságkötésre nem hívogat sok-sok éve. Csak temetési menetet kísér. Mégis Magyarmacskáson néhány éve fontosnak tartották a harangöntést, és tavaly Bodonkúton a harangozás vilnyáramra való áttételét. Megterhelte a közösségeket a kiadás, de úgy gondolták: van még kiért szólniuk a harangoknak...

A maga sajátos módján mégis élni akar a közösség. Imár hatodik éve az adventi idő kezdetén az Asszonyok Kárpátmedencei Imanapja külön fényt visz a bodonkúti közösségbe. Advent bűnbánati hetének napjain az istentiszteletek után tanuljuk a programfüzetben levő imádságokat, énekeket. Ez az imanap összeköt az elcsatolt részekben élő magyar asszonytestvéreinkkel. És miközben már lobog (avagy pislákol) az első adventi gyertya fénye, annál erőteljesebben csendül fel a 9-10 asszony ajkáról a bizonyosságtétel a múlttól, mely egyben bizakodó könyörgés is: „Hatalmas Isten, népek közé szórva, Tebenned bízunk eleitől fogva, Mikor másunk nem volt, csak könny és zsolttár, Otthont keresve hajlékunk te voltál!”

Erdélyi Tünde lelkipásztor

Elfogyóban, mégis hittel bizakodó a bodonkúti gyülekezet

Kalotaszeg keleti határvidéke

Az új kolozsvári egyházmegyéhez tartozik Kalotaszeg keleti határvidéke, az úgynevezett kolozsvári átmeneti vidék, és a Nadasmente Kolozsvár felé eső nyúlványa. Az átmeneti vidék települései közül Györgyfalva (747 református lélek), Szászfenes (620) Magyarfenes (802) Tordaszentlászló (877) és Magyarléta (419), a nadasmenti gyülekezetek közül Szucság (407) és Kisbács (436) is az új egyházmegyét erősítik. Magyarléta szörványaként Alsóháza és Járavize is kebelbeliek.

Magyarléta végvárai

Kalotaszeg délkeleti peremvidékén, Kolozsvártól 30 km-re találjuk Magyarlétát, román falvakkal körülvéve. A festői táj vonzása kirándulók sokaságát vonzza gyalogtúrára. A faluban 3-4 rokoni szál mentén körvonalazódnak a kapcsolatok. A családi kötelékek meghatározóak mind a többségi református közösség, mind a Jehova Tanúinak életét. Magyarléta múltja szorosan összefonódik a falutól mintegy 2 km-re lévő Ghéczyvár történetével, melynek védői, katonái voltak a létaiak. Jellemük kemény és egyenes, ahogy gyakran hallani lehet: „ami a szívemen, a számon”, ám a fogyasztói társadalom kultúrája itt sem hagyja érintetlenül a lelkeket. A férfiak jó mesteremberek, a nők többsége kolozsvári háztartásokat vezet, ám szép számmal kerültek ki a faluból felsőfokú végzettségűek, akik bekapcsolódtak Kolozsvár kulturális, gazdasági életébe. A város elszippantotta fiataljait egy jobb megélhetés reményével kecsegtetve, közhellyé sűrűsödött a tapasztalat, miszerint „nincs ember a faluban”. Mégis az egyházi ünnepek alkalmával, de az immár 6. alkalommal megrendezett falunapra is szép számmal gyűl össze a falu apraja-nagyja, hogy önmaga közösségi együttlétéből erőt merítsen.

Az egyházközség temploma 1848–1851 között épült, szín-

Mezőség

Kolozsvártól keletre találjuk Kolozst (306), Kolozskarát (86), Kolozspatát (94) és a Mezőség egy részét: Botháza, Magyarlégen, Magyarkályán (240), Magyarpalatka (227), Magyarszovát (337), Mezőkeszű (189), Mezőszava, Mócs (115), Pusztakamarás (161), Románygyéres, Vajdakamarás (375), Visa (363).

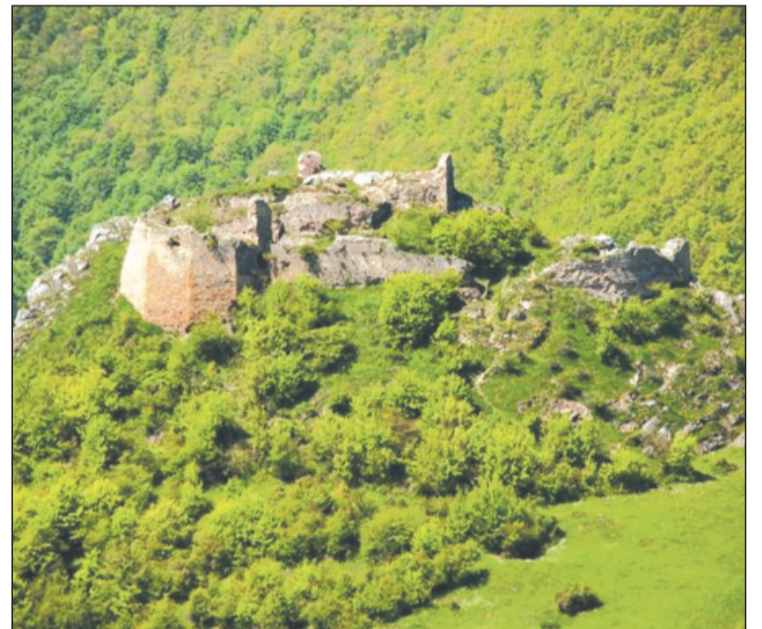
A sár és pálinka földjén

A Mezőség Erdély kellős közepén fekvő, folyóvölgyek határolta dombvidék, a „sár és pálinka földje”. A Mezőség agyagos talajának kedvező tulajdonsága, hogy tárolja a vizet, ezért szárazságban is hoz termést, így egykor, egészen a 19. század végéig „Erdély éléskamrája” volt. Városok között terül el, ezek beszippantják a fiatalságot, értelmiséget – aki falun marad, az nagyjából mezőgazdaságból, állattenyésztésből próbálja fenntartani családját: legtöbbször veszteséges a vállalkozás. A fő útvonalak kikerülnek, a megyei utak állapota sokszor nagyon rossz, kisebb falvakat köves vagy földút köt össze, amely csak száraz időben járható.

A néprajztudomány meglepően későn, csak az 1930-as években fedezte fel a Mezőséget. Igen régies és nagyon gazdag paraszti művészet tárult fel a néprajz kutatói előtt, mert a Mezőség fejlődése elzártsága következtében környezeténél lassúbb volt.

te évtizedenként megújított, legutóbb 2011-ben, teljesen. Ékességei között találjuk a szószékkoronát, mely már az előző templom díszje volt, 1752-ből. Tornyában 2 harang van, egy halk szavú, kisebb 1757-ből, és egy 140 kg-os 1926-ból, amelyet a hívek közadakozás útján öntettek az 1917. január elsején háborúba elvitt helyébe. A férfiak aranyozott úrasztali kelyhe magyaralkói adomány 1876-ból, máig jelezve a gyülekezetek közötti kapcsolatok fontosságát.

Magyarléta leányegyházközsége Alsóháza. Az egykori fazekasközpont történelmi egy-

Magyarléta sorsa szorosan összefonódik a Ghéczy-váréval

háza alig 100 hívet számlálnak. Anyanyelvi oktatás hiányában a gyerekek, fiatalok a lassú identitásvesztés útjára kényszerülnek. Járavize szörványban 5 lélek vallja magát reformátusnak. Mégis az egyházi ünnepek alkalmával az Erdély-szerte vagy az anyaországban szétszóródott családok örömmel érkeznek haza, buzgó zsolttáréklésük betölti a templomot. Furcsa emberi sors kristályosodik ki a mindennapok tapasztalatai által, mely szerint ezek a végvárak önerejük hiányában, elveszve az önkéntes imperatívuszában, még mindig abban reménykednek, hogy valaki felfedezze rejtett kincseiket. Ez a legnagyobb kihívás a lelkipásztori szolgálatot illetően: alázattal várni, míg a lelkek megnyílnak, és mindegyre megújul az intézményes keretet megtöltő belső tartalom.

Máté István lelkipásztor

ha románul szólalna meg a lelkész, de akkor is reformátusnak tartja magát, és úrvacsorát vesz. Temetéseken román nyelven is kéri az igemagyarázatot, imádságot – majdnem az egész falu részt vesz ezeken az eseményeken, vallástól, nyelvtől függetlenül, az együttélés szép példáját nyújtva. A magyar családok nyelvében is nyomon követhető a szomszédos néppel való szoros kapcsolat: román szavak magyar ragokkal ellátva, vagy magyar szavak román gondolatmenet szerint mondatba rendezve. Nemcsak a nyelv, hanem a hit, a hiedelem szempontjából is látszanak a görögkeleti vallás hatásai: betegséget, balszerencsét általában átkokkal, rontásokkal, csináltatásokkal magyaráznak, valamilyen furcsa vallásszinkretizmus eredményeképpen sajnos jól megfér a kálvini tanítás a keleti babonával.

A Mezőségnek van jövője! A mezőszegi ember akarja a jót, értékeli a lelki vezető igyekezetét. Tanárok, lelkipásztorok képesek mozgósítani, cselekvésre buzdítani – ha van kezdeményezés, szívesen hoz áldozatot az itt élő nép.

Szabó István János magyarpalatkai lelkipásztor